

2.-3. NÓVEMBER | HÖRPU

Samfélagsleg ábyrgð í sjávarútvegi

Sjávarútvegsráðstefnan 2023 verður haldin í Hörpu 2.-3. nóvember. Hér að neðan er að finna lýsingu á einstökum málstofum. Fyrstu drög að dagskrá verða kynnt í lok júní.

Kristinn Hjálmarsson
Formaður stjórnar
Sjávarútvegsráðstefnunnar

Aðrir í stjórn:

Anna Heiða Ólafsdóttir
Arnfríður Eide Hafþórsdóttir
Elma Sif Einarsdóttir
Kristín Njálisdóttir
Sverrir Haraldsson

Opnunarmálstofa: Samfélagsleg ábyrgð sjávarútvegs

Sjálfbærni er kjarni allrar nýtingar endurnýjanlegra auðlinda. Það er engin nýjung, engin ný sannindi og löngu þekkt í íslenskum sjávarútvegi og landbúnaði.

Sjálfbær rekstur hvílir á því hversu vel tekst til að vinna samtímis að umhverfismálum, félagslegum þáttum og góðum stjórnarháttum. Þau hjá Festu samfélagsábyrgð hafa flokkað verkefni í samræmi við þessar þrjár stoðir í Jörð, Fólki og Hagsæld.

Í opnunarmálstofunni beinum við sjónum okkar að verkefnum sjávarútvegs, hlutverki og framlagi til þessara megin stoða sjálfbærni.

Málstofunni er skipt í tvo hluta. Í fyrri hlutanum eru fjögur opunarerindi um rekstrar- og starfskilyrði sjávarútvegs en lagt verður út af þeim í panelumræðum í seinni hlutanum.

Markmið málstofunnar er að fara yfir stefnumarkandi áherslur stjórnvalda, efnahagsleg nauðsyn sjálfbærs sjávarútvegs og verkefni fyrirtækja í sjávarútvegi til sjálfbærs rekstrar.

Hver er frammistaða íslensks sjávarútvegs í sjálfbærum rekstri?

Fundarstjóri opnunarmálstofunnar mun leiða panelumræður þar sem lagt er út frá opunarerindum með spurningum og svörum og samtali um sjálfbæran rekstur sjávarútvegs með tilliti til umhverfis, félagslegra þátta og stjórnarháttanna.

Anna Heiða Ólafsdóttir
Leiðtogi faghópsins

Aðrir þátttakendur:

Anna K. Daníelsdóttir, Matís

Arna Garðarsdóttir, Háskólinn
á Akureyri

Ásmundur Gíslason, Eldjárn
Capital

Einar Skaftason, Hampiðjan

Erna Jónsdóttir, Fiskistofa

Gísli Matthías Sigmarsson,
Vinnslustöðin

Guðbjörg Ásta Ólafsdóttir,
Hafrannsóknastofnun

Rúnar Magni Jónsson, Arion
banki

Skúli Kristinn Skúlason,
Matvælaráðuneytið

Svanur Guðmundsson, Bláa
hagkerfið ehf.

Faghópur: Auðlindin, nýting og veiðar

Verndun hafsvæða (30fyrir30) – áhrif á sjávarútveg

Í ályktun frá COP15-ráðstefnu Sameinuðu þjóðanna í Montréal árið 2022 segir m.a. að stefnt verði að virkri vernd og stýringu a.m.k. 30% hafsvæða heimsins fyrir árið 2030. Áhersla verður lögð á líffræðilegan fjölbreytileika, vistkerfisþjónustu og heildstæð svæði. Þessi svæði þurfa ekki að vera lokuð en stýring þeirra þarf að hafa ótvíræðan ávinning fyrir ofangreind markmið. Einnig voru samþykkt markmið um endurheimt raskaðra vistkerfa og er Ísland aðili að þessu samkomulagi.

Það er almennt álit sérfræðinga í auðlindastjórnun að virk vernd og stýring náttúruauðlinda næst ekki nema með víðtæku samráði stjórnáslu, vísindamanna, hagaðila og almennings. Markmiðið með þessari málstofu er að fá fjölbreyttan hóp að borðinu til að hefja þetta samtal og leggja þannig grunn að frekari vinnu.

Hámörkun verðmæta við nýtingu sjávarlífvera: áskoranir og tækifæri

Á Íslandi má sjá mörg vannýtt tækifæri til fullnýtingar lífauðlinda hafsins, auk þess sem fellur til við vinnslu fisk- og eldisafurða, má þar telja stórbörunga þar sem gríðarlegur vöxtur hefur verið síðustu ár og heimsframleiðsla hefur 1000 faldast síðan 1950 og er í dag um 35 milljónir tonna. Mikilvægt er að gæta íslenskra hagsmuna og tryggja uppbyggingu matvæla- og líftækniönaðar á Íslandi, efla rannsóknastarfsemi á þessu sviði, auka verðmæti hráefnisstrauma í sjávarútvegi og stuðla að sjálfbærri og umhverfisvænni nýtingu lífauðlinda hringrásarhagkerfisins.

Allir hagaðilar þurfa að vinna náið saman og samstarfs stjórnvalda, stofnana, háskóla og rannsókna- og nýsköpunarsetra við atvinnulífið og sprotafyrirtæki er mikilvæg tenging til að nýsköpun og þróun rannsókna komist yfir til sjávarútvegsins og í vörur sem nýtast samfélaginu.

Í þessari málstofu verður fjallað um þróun á ferlinu að búa til verðmætar afurðir úr vannýttum sjávartegundum á Íslandi. Kynnt verða ferlin frá hugmynd að veruleika. Sprotafyrirtæki sem eru að slá í gegn með nýjar afurðir segja frá nýsköpunarferlinu og farið verið yfir helstu áskoranir fyrir sprota í dag, s.s. fjármögnun, leyfisveitingar og reglugerðir, rannsóknir, nýsköpun og markaðssetningu.

Matvæla- og fæðuöryggi sjávarútvegs

Matvælaöryggi er tryggt með eftirliti, vöktun og heildstæðum upplýsingum um stöðu örvera og óæskilegra efna í matvælum og hliðarafurðum sjávarlífvera. Einnig geta erfðagreiningar á uppruna matvæla upplýst um matvælasvindl, en slíkt getur m.a. haft neikvæð áhrif á heilsu neytenda svo sem vegna fæðuofnæmis. Samstarf við hagaðila er mikilvægt við rannsóknir á sviði

matvælaöryggis og lýðheilsu, svo sem fyrirtæki, stofnanir, háskólar og neytendur. Neytendur vilja vera upplýstir um uppruna, innihald, rekjanleika og kolefnisspor matvæla. Íslensk matvæli eru oft markaðssett með áherslu á hreinleika og heilnæmi en slíkar fullyrðingar duga skammt ef ekki er hægt að sýna fram á það með gögnum.

Mikil tækifæri eru í sjávarútvegi í aðkomu að fæðuöryggi og sjálfbærri matvælaframleiðslu á Íslandi. Samstarfi við alla hagaðila, svo sem fyrirtæki, stofnanir, háskóla og samfélagið er þar mikilvægt. Innland matvælaframleiðsla er í dag talsvert háð innflutningi á aðföngum svo sem eldsneyti, áburði og fóðri, en þar getur nýting á verðlitlum og vannýttum hliðarstraumum í matvælavinnslu sjávarútvegsins hlaupið í skarðið. Tækifærin til framleiðslu á verðmætari afurðum og auknum gæðum felast í aukinni nýsköpun við fullnýtingu þeirra lífauðlinda sem til falla með samvinnu allra hagaðila. Rannsóknir á ný-próteinum (e. alternative proteins) og fjölsykrum úr t.d. þörungum, einfrumungum og fleiri sjávarlífverum geta stuðlað að aukinni innlandri framleiðslu á ný-matvælum svo sem jurtamjólk, fisklíki og fóðri fyrir vaxandi fiskeldi í landinu.

Arnfríður Eide Hafþórsdóttir
Leiðtogi faghóps

Aðrir þátttakendur:

Björn Margeirsson,
Sæplast/Promens/iTub

Elías Mikael Vagn Siggeirsson,
Marel

Guðmundur Hannesson,
Kælismiðjan Frost

Pétur Jakob Pétursson,
Proteinplant

Sæmundur Elíasson Matís

Faghópur: Vinnsla sjávarafurða

Verðmætasköpun með notkun myndgreiningartækni

Lengi hefur verið talað um aukna notkun myndgreiningartækni í sjávarútvegi. Nýlega hafa íslensk fyrirtæki tekið inn tæki með ofurrófsmyndavélartækni (e. hyperspectral imaging) með það að markmiði að geta greint hráefni, flokkað galla og framkvæmt sjálfvirkt gæðamat.

Brim hefur verið með slíka tækni á flæðilínunum síðan í júní 2022 og Útgerðarfélag Akureyringa tók inn til prófunar tækni í febrúar 2023. Þar eru teknar myndir af roðlausum flökum á leið í forsnyrtingu. Tækið getur þá metið galla á borð við blóðmar, los og hringorma. Þetta gerir fiskvinnslum kleift að flokka flök eftir göllum á ákveðnar snyrtilínur þar sem einungis þarf að huga að sértækum göllum. Einnig skapar tæknin spennandi tækifæri til þess að bæta nýtingu og auka afköst þar sem vélin getur sent flök sem ekki þurfa snyrtingu beint í átt að vatnsskurðarvél. Útgerðarfélag Reykjavíkur keypti tvö tæki með ofurrófsmynda-tækni sem sett voru upp í fiskiskipum í september 2022 og geta þau greint heilan fisk, bæði tegundagreint og flokkað aflann eftir mögulegum göllum, blæðingu o.s.frv. Tæknin hefur verið notuð til þess að flokka frá horlúðu á grálúðuveiðum með ágætum árangri. Heildstæð myndgreining á aflasamsetningu um borð í fiskiskipum skapar einnig áhugaverð tækifæri fyrir stofnun í hafrannsóknnum

út frá stofnstærðargreiningum og öðrum rannsóknargögnum sem verða til með mun meiri nákvæmni en fyrri matsaðferðir.

Mikil tækifæri eru í framþróun myndgreiningartækni og nýtingar á þeim stóru gagnasöfnun sem til verða við notkun hennar. Í málstofunni er markmiðið að greina frá tækninni og virkni hennar í rannsóknum, reynslu notenda í fiskvinnslu og útgerð og loks hagnýtingu til frekari rannsókna og þekkingar á villtum stofnum. Notendur í vinnslu og útgerð geta greint frá nýlegri notkun og árangri, sett fram hugmyndir um úrbætur eða frekari þarfir til hagnýtingar og framþróunar tækninnar.

Þróun í frystitækni

Mikilvægi ferskleika hráefnis er stöðugt í skoðun og hefur verið mikil þróun í frystitækni undanfarin ár sem geta leitt til aukinna afurðagæða og afkastagetu. Til dæmis er stór hluti af íslenskum uppsjávarafurðum frystur til manneldis og áframvinnslu og felast tækifæri í auknum afurðagæðum og styttri frystitíma sem auka afköst í vinnslu. Í bolfisk hefur áherslan verið á ferskar afurðir en undanfarið (t.d. eftir Covid í Bretlandi) hafa framleiðendur í áframvinnslu í auknum mæli skipt yfir í frosnar afurðir til þess að geta haldið hráefni á lager og sveiflujafnað framleiðsluna. Þá hafa fiskafurðir með vörumerkið „frosen before rigor“ verið eftirsóttar til áframvinnslu. Í harðri alþjóðlegri samkeppni er nauðsynlegt að taka gæði afurða föstum tókum og með bættri frysti- og uppþýðingartækni felast tækifæri fyrir aukin afurðagæði frosinna afurða til jafns við ferskar.

Umbúðalausnir staða og þróun

Íslensk sjávarútvegsfyrirtæki hafa úr ýmsum umbúðum að velja fyrir hráefni sitt og afurðir. Fyrir óunninn, heilan fisk ber mest á fjölnota, einangruðum plastkerum á meðan einnota umbúðir úr mismunandi plasttegundum og pappa eru jafnan notaðar fyrir afurðir. Umbúðaframleiðendur leita flestir leiða til að minnka umhverfisáhrif pakkninga, t.d. með þróun léttari pakkninga og aukinni endurvinnslu. Vaxandi áhersla hefur verið á lífsferilsgreiningar umbúða þar sem umhverfisáhrif umbúðanna frá vöggum til grafar eru skoðuð. Með lífsferilsgreiningu má m.a. fá hugmynd um hvort sparnaður við framleiðslu á fjölnota umbúðum vegi upp umhverfiskostnaðinn, sem hlýst af bakaflutningi með fjölnota umbúðirnar. Efnisval fyrir umbúðir fiskafurða takmarkast m.a. af löggjöf um snertingu fiskafurða við umbúðirnar og setur það vissar skorður á þróun fiskpakkninga og endurvinnslu á þeim.

Íslensk sjávarútvegsfyrirtæki leggja sitt af mörkum við að minnka notkun plastumbúða og -pakkninga eða nota plast sem auðvelt er að endurvinna eða farga með öruggum hætti.

Háskóli Íslands greinir frá rannsóknum, sem þau hafa verið að vinna í og snýst um lífsferilsgreiningu á bæði frauðkössum og mismunandi fiskikerum fyrir ferskan fisk.

Sverrir Haraldsson
Leiðtogi faghóps

Aðrir þátttakendur:
Bjarni Rúnar Heimisson,
Reiknistofa fiskmarkaða

Björgvin Björgvinsson,
Íslandsstofa

Elísabet Ríkharðsdóttir, Bacco

Guðmundur H. Pálsson,
Pipar/Tbwa

Mist Elíasdóttir Icelandair,
Cargo

Sverrir Guðmundsson, SG
Consulting ehf

Faghópur: Sala, markaðssetning og dreifing

Breyttur heimur og áskoranir við markaðssetningu sjávarafurða

Á allra síðustu árum hafa orðið stórir atburðir á heimsvísu, sem hafa haft mikil áhrif á stjórnsmál, viðskipti og daglegt líf, hvarvetna í heiminum. Þar standa uppúr heimfaraldur covid-19 og innrás Rússa í Úkraínu. Þetta hefur orsakað breytingar á viðskipta-umhverfi með sjávarafurðir, sem eru meiri og stærri en orðið hafa mjög lengi.

Orkukostnaður hefur stórhækkað víðast á Vesturlöndum, kaupmáttur hefur minnkað vegna verðbólgu, flutningsleiðir hafa breyst og sumar lokast. Þetta hefur haft mikil áhrif á fiskútflutning, sölu, flutninga og aðra þætti dreifingar.

Í þessari málstofu er fjallað um þessar breytingar auk þess hvernig má takast á við þær, t.d. með orkuskiptum.

Hverjir borða íslenskan fisk?

Ísland flytur út sjávarafurðir til u.þ.b. 85 landa. Hvað vörur eru þetta og hvernig birtast þær neytendum?

Íslendingar eru framarlega þegar kemur að veiðum og vinnslu sjávarafurða. Vörunar eru þekktar fyrir mjög góð gæði og afhendingaröryggi. Hins vegar er ekki öllum ljóst hvert vörunar fara og hverjir hinir eiginlegu neytendur eru.

Í málstofunni fáum við að heyra söguna af vörunni okkar þegar hún er komin inn á viðkomandi markað, hvað er gert við hana, hvernig dreifingu og geymslu sé háttað, hvernig henni er pakkað, hún auglýst og síðast en ekki síst hver sé hinn raunverulegi neytandi. Til að segja þessa sögu höfum við fengið reynslubolta í greininni til miðla sinni reynslu.

Hollar sjávarafurðir og ímynd þeirra

Afurðir úr sjávarfangi eru þekktar fyrir heilnæmi og hollustu. Bæði er það aldagömul vitneskja um allan heim, sem síðar hefur verið studd með fjölda rannsókna.

Ímynd er einn lykilþátta markaðssetningar og á það við um sjávarafurðir sem annað. Það hvernig fólk skynjar og upplifir vöru eða þjónustu hefur úrslitaáhrif á kaupvilja þess. Ímyndarmál sjávarafurðar eru margslungin og margt sem hefur áhrif á þau.

Í málstofunni er fjallað um hvaða tækifæri liggja í því að nýta hollustueiginleika sjávarfangs til markaðssetningar? Farið er yfir þróun á fæðubótarefnum og fleiri vörum sem m.a. eru unnar úr aukaafurðum en slík vinnslu getur aukið mjög vinnsluvirði

hráefnis. Einnig er fjallað um ímynd íslenskra sjávarafurða, hvernig hún birtist og hvað hefur áhrif á hana. Horft er bæði til sjávarútvegs og fiskeldis, sérstaklega með tilliti til umhverfismála og samfélagsábyrgðar sem hafa vaxandi vægi í ímyndarmálum.

Elma Sif Einarsdóttir
Leiðtogi faghóps

Aðrir þátttakendur:
Bragi Smith, iTub

Georg Haney, Hampiðjan

Helga Bjarnadóttir, Efla

Hildur Inga Sveinsdóttir,
Matís

Rögnvaldur Guðmundsson,
Samtök sveitarfélaga og
atvinnuþróunar á
Norðurlandi eystra

Stefnía Sigurðardóttir,
Fisk Seafood

Faghópur: Stefnumótun, rannsóknir og umhverfismál

Orkuskipti og innviðaupbygging

Samdráttur í losun frá íslenskum sjávarútvegi skiptir miklu máli til að styðja við alþjóðlegar skuldbindingar Íslands við að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda, enda er losun frá fiskiskipum um fimmtungur af þeirri losun sem flokkast undir beina ábyrgð Íslands.

Mikill og góður árangur hefur náðst en frá árinu 2005 hefur þegar orðið ríflega 40% samdráttur í olíunotkun innan greinarinnar. En betur má ef duga skal. Orkuskipti krefjast gríðarháa fjárfestinga bæði til nýsköpunar og þróunar, ásamt nauðsynlegri uppbyggingu innviða. Vegferðin er ekki einföld en margar breytur hafa áhrif á niðurstöðuna þar sem verkefni tengd orkuskiptum krefjast góðrar samvinnu sjávarútvegs og annarra hagaðila við stjórnvöld og sveitarfélög ef viðunandi árangur á að nást.

En hver er staðan í dag? Hvernig hafa málin þróast undanfarin ár? Hvar liggja tækifærin? Og hvað þarf að gerast svo hægt sé að stuðla að samdrætti í losun innan sjávarútvegsins svo við uppfylfum þessi mikilvægu sameiginlegu loftslagsmarkmið Íslands?"

Upplýsingagjöf um sjálfbærni: Hvar liggja tækifærin?

Hinn almenni neytandi hefur sýnt aukinn áhuga á að þekkja uppruna matarins sem ratar á hans disk þar með talin áhrif hans á bæði loftslag og samfélag. Þessi áhugi mun halda áfram að aukast og að endingu verða krafa markaðarins. Hér er mikið sóknar-tækifæri fyrir íslenskan sjávarútveg þar sem sjávarafurðir eru holl og næringarrík matvara með lágt kolefnisspor miðað við aðra prótíngjafa. Íslenskar sjávarafurðir eru einnig veiddar á sjálfbæran hátt og mannréttindi þeirra sem starfa innan greinarinnar eru í hávegum hafðar.

En þessu þurfum við að miðla áfram. Það er því hagur íslensks sjávarútvegar í heild sinni að þeim fyrirtækjum sem birta ófjárhagslegar upplýsingar fjölgi og taka þar með þátt í okkar sameiginlegu vegferð til að styrkja okkar stöðu sem sjálfbæra fiskiþjóð. Þau fyrirtæki sem þegar hafa skrifað undir samfélagsstefnu SFS hafa skrifað undir þessi orð.

„Við skuldbindum okkur til að birta árlega ófjárhagslegar upplýsingar um umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti, þar sem stuðst er við viðurkennd alþjóðleg viðmið“

En hvaða upplýsingar á að birta? Snýr þetta bara að okkar eigin starfsemi eða þurfum við að ná utan um virðiskeðjuna í heild sinni? Og hver eru þessi viðurkenndu alþjóðlegu viðmið? Þau mun taka miklum stakkaskiptum á komandi árum og ná yfir fleiri fyrirtæki en áður og því nauðsynlegt að þekkja þessi nýju lög og þær reglugerðir sem verða innleiddar á næstu misserum.

Siglum í átt að hringrásarhagkerfi

Hringrásarhagkerfi heimsins telur einungis 8,6% af heildar hagkerfi heimsins skv. „The Circularity Gap report, 2022“. Íslenskt hagkerfi er í dag líkt og hagkerfi heimsins að mestu línulegt, eða um 90%. Þessu þarf að umbylta þar sem við göngum hratt á hráefnaauðlindir jarðarinnar. Íslensk stjórnvöld hvetja til aukinnar hringrásar og því til stuðnings þá setti Alþingi lög sem eiga að styðja við myndun hringrásarhagkerfis.

Íslenskur sjávarútvegur hefur sett sér markmið um aukna hringrás með því að vinna eftir stefnu sem nefnist „Ábyrgur sjávarútvegur í sátt við umhverfi og samfélag“ og er undir forystu Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi (SFS). Hringrásarhagkerfið í sjávarútvegi snýst ekki einungis um að fullnýta afurðina, en þar höfum við náð eftirtektarverðum árangri, það snýst einnig um að lágmarka hráefnisnotkun sem og sóun í kringum þau aðföng sem þarf til að m.a. veiða og vinna fiskinn, val á umbúðum og flutningi á afurðum.“

Kristín Njálisdóttir
Leiðtogi faghóps

Aðrir þátttakendur:

Aníta Óska Ágústsdóttir,
Vísir

Faghópur: Mannauður og rekstur

Framsetning á málstofum Mannauðs og reksturs er sett upp út frá því hvernig við hyggjumst vinna innan stefnu Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi (SF) fyrst og fremst þegar kemur að húsnæðismálum, mannauði og menntun, svefn og heilsu, almennum aðbúnaði, fjölmenningu og hvernig við getum nálgast framsett markmið í þeim efnum.

„Íslenskur sjávarútvegur byggir á tveimur auðlindum, fiskinum í sjónum og mannauðnum sem í greininni starfar. Það er því mikilvægt að innan greinarinnar starfi menntað og hæft fólk á ýmsum sviðum og stigum, bæði á sjó og í landi. Stefna samtakanna er að laða að besta fólkið til starfa í greininni, tryggja gæði menntunar, ýta undir nýsköpun, bæta námsframboð og auka möguleika á endurmenntun.“

Allar þrjár málstofurnar enda á pallborðsumræðum þar sem leitast verður til um að heyra sem flestar raddir innan úr sjávarútvegnum eða sem tengjast sjávarútvegi. Raddir starfsmanna, raddir stjórnenda, raddir sveitarfélaga, raddir fræðsluaðila o.s.frv.

Haukur Harðarson,
Fræðslumiðstöð
atvinnulífsins

Lilja Argrímsdóttir,
Vinnslustöðin

Sunneva
Guðmundsdóttir,
Samherji

Valgeir Ægir Ingólfsson,
Fjarðabyggð

Hvernig löðum við til okkar fólk!

Sjávarútvegsfyrirtæki verða að vera í góðu sambandi og samstarfi við sitt sveitarfélag þegar kemur að ráðningu fólks sem ekki er þegar búsett á staðnum. Húsnæði er það sem skiptir mestu máli og allur aðbúnaður og innviðir. Það þarf e.t.v. pláss fyrir börn í leikskóla og í skóla, samskipti við heilbrigðisþjónustu verða líka að vera í lagi o.s.frv. Að mörgu þarf að huga þegar farið er í þá vinnu að auglýsa eftir fólki til starfa – „hvernig löðum við til okkar fólk! Samfélagsleg ábyrgð fyrirtækja þarf að vera sýnileg þar sem þau eru órjúfanlegur hluti hluti af sínu samfélagi og verða rísa undir þeirri ábyrgð sem því fylgir. Mörg fyrirtæki sem mótað hafa sína stefnu varðandi samfélagsábyrgð hafa unnið þá vinnu í samvinnu við önnur fyrirtæki innan vébanda Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi og grundvallast sú vinna á heimsmarkmiðum sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun sem sjá má nánar á samfelag.sfs.is. Þessi fyrirtæki hafa fundið það sterkt að sýnileg samfélagsleg ábyrgð þeirra skiptir máli þegar auglýst er eftir fólki til starfa.

Á vinnumarkaði sem tekur örum breytingum er mikilvægt að færni til starfa sé sýnileg og staðfest. Fagbréf atvinnulífsins gerir þetta kleift.

Með raunfærnimati er færni starfsfólks metin út frá hæfniviðmiðum starfs. Í framhaldi fer fram þjálfun og fræðsla sem tekur mið af niðurstöðum matsins. Þegar öllum hæfniviðmiðum starfsins er náð er færnin staðfest með Fagbréfi atvinnulífsins fyrir viðkomandi starf. Í því felst ávinningur fyrir fyrirtæki og starfsfólk. Unnið er að því að útbúa hæfniviðmið fyrir störf í sjávarútvegi þannig að hægt verði að gefa út fagbréf fyrir þau störf.

Fagbréf atvinnulífsins er afrakstur samstarfs Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins (FA), Samtaka atvinnulífsins (SA) og Alþýðusambands Íslands (ASÍ).

Fagbréf atvinnulífsins í ákveðnum starfsgreinum getur kveikt áhuga fólks á frekara námi og námsleiðum í sjávarútvegi en eitt og sér getur það sannarlega greitt leiðina að störfum innan greinarinnar.

Ekki vera fjarverandi!

Svefn og heilsa eru nauðsynleg lífsgæði allra. Svefn er öllum mönnum og dýrum nauðsynlegur. Í svefni hvílist líkaminn og endurnýjar sig. Taugakerfið endurnærir í svefni og skorti menn svefn skerðist andleg geta þeirra. Ætla má að hver og einn verji um það bil þriðjung á ævinnar sofandi og á þeim tíma er margt og mikið í gangi í líkamanum. Í svefni framleiðir líkaminn til dæmis vaxtarhormón sem meðal annars stýra vexti barna og unglunga og hraðar endurnýjun fruma líkamans hjá þeim sem eldri eru. Að sofa ekki nóg hefur margvísleg áhrif á heilsuna. Fyrir utan það augljósa að vera þreyttur og eiga erfitt með að sinna daglegum störfum hafa margir sjúkdómar verið tengdir skertum svefni.

Bradford kvarðinn var þróaður í þeim tilgangi að draga fram áhrif skammtímaveikinda á rekstur. Rannsóknir hafa sýnt að endurtekin skammtímaveikindi hafa verri áhrif á vinnustaðinn en langtíma-veikindi sem koma sjaldnar upp. Kvarðinn leggur áherslu á að fjöldi skipta sem starfsmaður forfallast skiptir meira máli en fjöldi daga sem hann er frá. Þó nokkur sjávarútvegsfyrirtæki nýta sér Bradford skráningarkerfið eða önnur sambærileg kerfi til að auðvelda sér allt utanumhald mannauðsmála. Þegar atvinnurekandi sýnir heilsu starfsmanna áhuga eru meiri líkur á að halda góðu fólki þar sem góð heilsa eykur ánægju almennt.

Heilsuefling á vinnustað hefur sífellt orðið vinsælli og hafa mörg fyrirtæki uppgötvað að með því að auglýsa sig sem heilsueflandi vinnustað þá er auðveldara að laða að gott og öflugt fólk til starfa. Flest verjum við um þriðjungtíma okkar við vinnu og því er mikilvægt að vinnustaðir bjóði upp á heilbriggt vinnuumhverfi og stuðli að heilsueflingu og vellíðan almennt. Vinna er góð fyrir andlega og líkamlega heilsu en neikvætt vinnuumhverfi getur leitt til líkamlegs og andlegs heilsufarsvanda og jafnvel brotthvarfs af vinnumarkaði. Heilsueflandi vinnustaður er verkfæri sem gerir vinnustöðum kleift að skapa umhverfi og aðstæður sem stuðla að heilsu og vellíðan til góðs fyrir starfsfólk og er sameiginlegt verkefni vinnuveitenda, starfsmanna og samfélagsins alls.

Fjölmening á vinnustað – áskoranir og samfélagsleg ábyrgð

Samskipti geta verið flókin en þegar við bætast hindranir eins og tungumálaörðugleikar eða annars konar skilningur á eðli hlutanna vegna ólíkrar menningar, uppruna, menntunar og viðhorfa vandast oft málið. Á Íslandi eru töluð u.þ.b. 65 tungumál og samfélag okkar hefur tekið algjörum stakkaskiptum. Ásýnd landsins hefur breyst og meiri fjölbreytni ríkir nú en áður í menningarlegu tilliti. Margt fólk hefur sótt hingað til lands í leit að atvinnu og tækifærum alls staðar að úr heiminum. Flestir koma frá Austur-Evrópu og Asíu en auk þess er hér mikill fjöldi fólks frá hinum Norðurlöndunum, öðrum Evrópulöndum og Suður-Ameríku.

Í erindum málstofunnar verður leitast við að ræða fjölmeningu og jafnrétti í víðum skilningi og hvernig við stöndum okkur í breyttu samfélagi, samfélagi fjölmeningar?

Íslendingar hafa hingað til átt gott með samskipti við aðrar þjóðir og þótt samskiptin geti tekið á sig aðra mynd þegar fólk af öðru þjóðerni tekur sig upp og flytur hingað, ýmist tímabundið eða til frambúðar, geta orðið árekstrar. Sumir sjá fyrir sér vandamál og erfiðleika á meðan aðrir sjá tækifæri og fjölbreytileika sem auðga mannlífið. Við veltum fyrir okkur mismunandi menningarvídnum, hvað er líkt og ólíkt með mismunandi menningarheimum. Einnig hvernig hægt sé að stuðla að uppbyggilegum samskiptum á fjölmeningarlegum vinnustað.

Við munum einnig velta því fyrir okkur hvað er að vera Íslendingur? Getur þú orðið Íslendingur ef þú átt rætur í öðrum samfélögum. Tengist þjóðarsjálfsmyndin ómeðvitað eiginleikum sem er frekar hægt að henda reiður á þegar fólk talar um hverjir séu ekki Íslendingar. Ertu Íslendingur ef þú hefur ríkisborgararéttinn en talar ekki íslensku? Ertu Íslendingur ef þú ert fæddur á Íslandi og talar reiðbrennandi íslensku en ert dökkur á hörund? Viltu vera Íslendingur með íslenskan ríkisborgararétt? Hvernig samfélag er Ísland þegar horft er á það út frá fjölmenningslegu tilliti!